Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

BARNAVÄNNEN

N:o 16 | 18 April | Illustrerad Veckotidning för Söndagsskolan och Hemmet. | Redaktör: J. B. GAUFFIN, Uppsala. | 27 årg. | 1910.

Falsk och sann rikedom.

Luk. 12: 13—21.

Folket hade så stort förtroende till Jesus, att de vände sig till honom och sökte hjälp icke blott i andliga bekymmer utan jämväl i timliga. Därför omtalas i vår text, att en man framträdde ur folkhopen och sade: »Mästare, säg till min broder, att han skiftar arvet med mig.» Denna begäran tillbakavisar frälsaren på det bestämdaste. Ingen hade satt Jesus till domare och skiftesman i striden om jordiska ägodelar. Jesus ägnade sig helt för människornas andliga och eviga väl. Men där detta hos en människa blir tillgodosett enligt Guds vilja, där lösas de timliga förhållandena av sig själva. Där barnen i en familj tro på Jesus och älska honom och hans vilja, där strides ej och tvistas om småsaker. Där råder kärlek, glädje och frid inbördes.

Med anledning av denne mans uppträdande begagnar Jesus tillfället att tala om falsk och sann rikedom samt varnar människorna för girighetens synd. Denna synd visar sig i ett strävande och jagande efter att få mer och mer penningar, mer och mer av jordiska ägodelar. Livets lycka och livets välfärd vinnes ej med överflödet. Och ej heller kan man vinna livet självt med penningar, emedan livet är en Guds gåva.

Och för att riktigt visa folket, som var omkring honom, och oss alla, huru dåraktigt det är att ha sin glädje och lycka i jordisk rikedom och

jordiskt överflöd framställer han i vår text liknelsen om den rike lantmannen, vars fält gav honom så rika skördar, att han måste bygga sig allt större lador och visthus att samla sina skördar i. Detta var ju icke orätt. Men sen kommer det galna och dåraktiga, när han säger: »Själ, du har mycket gott förvarat för många år. Giv dig ro, ät, drick och var glad!» Nu skulle han i vällust och överflöd njuta av livet. Han var ju så rik, han ägde ju allt, vad han kunde önska sig. Men han glömde, att den rikedom, som han gladde sig över och som han skulle njuta av, var en falsk och förgänglig rikedom, som han måste lämna och icke kunde få med sig in i den eviga världen.

Mannen var fattig, så utfattig mitt i sin rikedom. Han hade glömt bort att sörja för sin själ. Han var icke rik för Gud. Han hade inga skatter i himmelen, och det är det viktigaste av allt för oss människor. Och nu sade Gud till honom: »Du dåre, i denna natt skall din själ tagas ifrån dig. Vem skall då få vad du har tillrett?» Han måste dö och lämna allt och träda in i evighetens värld fattig, arm och naken.

Huru skola vi då varda rika för Gud eller inför Gud? »Den, som giver de fattige, han lånar åt Herren». Det är ett sätt att varda rik inför Gud. Den som har Guds kärlek i sitt hjärta, den är en rik och lycklig människa. Så rik kan ett barn varda. Men den kärleken vänder sig emot människorna i barmhärtighet och välvilja. Då ger man i kärlek en bägare kallt vatten åt den törstige, mat åt den hungrande, då besöker man de sjuka och kläder de nakna. Det är att växla bort de jordiska skatterna mot himmelska och varda rik inför Gud. Om sådana människor säger Jesus: »Vad I haven gjort en av dessa mina minsta bröder, det haven I ock gjort mig». På det sättet kan du samla dig skatter i himmelen.

J. B. G.

Bäst låta bli.

I mors bokskåp stodo många böcker, som John inte hade läst, men vilka sågo ut att vara »roliga» böcker. Mor ville dock ej, att hennes barn skulle läsa dessa böcker ännu — de togo tid och tankar från läxorna, menade hon.

John var emellertid en riktig bokvurm, men hans syster Lisa tyckte bättre om att skriva och rita, ja, till och med måla brukade hon göra. Hon hade en god vän, Karin Blom, som förut varit hennes skolkamrat, men som nu flyttat till en annan stad. Från henne fick Lisa ofta långa brev, som det var henne ett stort nöje att besvara. Hon brukade då ibland skriva av verser och skicka Karin samt dessutom berätta riktigt utförligt vad hon upplevde om dagarna.

I dag voro Johns och Lisas föräldrar bortbjudna på supé, och syskonen sutto ensamma i vardagsrummet. De tycktes i afton ha bytt roller, ty Lisa läste — det var åter ett långt brev från Karin — och John skrev flitigt på en uppsats.

»Nå, kan du inte Karins brev utantill än?» frågade John slutligen och såg upp från sitt arbete.

»Jo, nästan. — Vet du John, hon skriver så underligt den här gången. — Hon säger, att hon givit sitt hjärta åt frälsaren och att hon vill vara hans lärjunge och göra hans vilja. Det gör henne så lycklig, säger hon.» Lisa suckade; hon förstod inte alls vad Karin menade.

»Sådana dumheter!» fnurrade John, som nu hade annat att tänka på. Han arbetade så ivrigt, emedan han föresatt sig att under moderns frånvaro läsa en av de förbjudna böckerna. Han hade märkt, att mor i dag icke låst bokskåpet och tagit ur nyckeln, och

hans skolkamrat Otto hade rekommenderat en bok, som han visste fanns där. Tillfället var alltför gynnsamt, och ingen behövde veta det. Lisa skulle inte tala om det, det visste han, ty de voro goda vänner och hade allting gemensamt.

Pennan flög över papperet. Så, nu var uppsatsen färdig, och han lade ihop skrivboken.

»Låt bläckhornet stå, jag skall skriva till Karin», bad Lisa. »Vad tänker du göra John?»

»Jag tänker läsa.»

»I vår indianbok?»

»Nej.»

Lisa såg förvånad på sin bror. På en gång förstod hon, vad han tänkte göra.

»I mors böcker! — Men John, det får du ju inte.»

»Vad gör det? Ingen får veta det. Låt mig nu vara i fred. Ni flickor äro då odrägliga.»

»Ack, John, det är bäst du låter bli.» Hon var tyst ett ögonblick, därpå kom det med försagd röst: »Gud ser det».

»Hå, det gör väl Gud detsamma vad jag läser, tror du han har tid att se efter alla pojkar?» Han skrattade litet tvunget.

»Hör du John, läs först Karins brev. Hon skriver, att man inte skall göra något, som bedrövar frälsaren. Låt hellre bli, John, ty det bedrövar honom, om vi äro olydiga.»

»Om du inte är tyst —!» John sade det så hotande, att Lisa förskräckt teg, och utan att säga ett ord satte hon sig att skriva till Karin. Hon hade känt sig livligt berörd av hennes brev, ehuru hon ej förstod dess mening.

John hade emellertid hämtat boken och satt sig vid bordet för att läsa. Plötsligt förde han handen upp till håret, varvid han stötte till boken. Men — o, ve! Den kom för nära bläckhornet — detta föll omkull, och icke blott bordduken utan även boken fick en stor, svart fläck. Med ett rop av förskräckelse sprungo båda barnen upp.

»Ack, om du ändå låtit bli att taga fram den boken!» Lisa upprepade sin varning, men nu var det för sent.

»Torka hellre bort bläcket!» ropade John förargad. »Varför skulle du också skriva ditt dumma brev? Jag säger det, att om man inte håller sig på avstånd från flickor, så sker alltid någon olycka. Det är ditt fel, om mamma nu får reda på alltsammans.»

Stackars lilla Lisa. Hon sänkte huvudet och började att med svamp och varmt vatten göra sitt bästa, men fläcken ville icke försvinna. John stod stum och mörk bredvid och funderade, huru han skulle göra. Ånger över vad han gjort började röra sig i hans hjärta. »Ack om jag låtit boken vara!» tänkte också han, men han tänkte mest på följderna av sin handling, att han varit olydig bekymrade honom just icke. Boken kunde man i alla händelser ställa in i skåpet, och det dröjde säkert ganska länge, innan mamma öppnade den. Men duken! Om lyckan var god, kunde den kanske skyddas för upptäckt tills i morgon middag, när han kom hem från skolan, men då — — —

Ingen enda av de förslag John framkastade behagade Lisa. »Säg det strax och dölj ingenting», sade hon, »saken blir endast värre därigenom att du söker dölja den. Du vet, huru pappa hatar all lögn.»

Ja, det visste John, men han ville nödvändigt försöka komma undan. Gärna hade Lisa tagit skulden med bläckhornet på sig, men det där med boken kunde icke bortförklaras.

Lisas säng stod i barnkammaren, men John låg i ett litet rum därinnanför. Han brukade låta dörren stå litet på glänt, emedan han tyckte om att prata litet med sin syster sedan de lagt sig. I kväll hörde han henne tala halvhögt därinne:

»Gode frälsare», bad Lisa, »förlåt mig, att jag i dag gjort allting galet. Jag ville så gärna följa dig och vara lydig och lycklig liksom Karin, men det tycks inte gå. Ack, hjälp mig, att jag må vara en god syster för John, och förlåt mig, att det går så långsamt för mig att förstå vad som är din vilja, amen.»

John hörde varje ord, och de brände hans hjärta. Så illa han burit sig åt, och ändå hade inte Lisa försvarat sig. Hon hade varnat honom och ändå ville han giva henne skulden. O, så gement!

EN OVANLIG RIDTUR.

EN LOVDAG.

Han började att gruvligt skämmas, även för Gud. Ty nu kände han, att Guds heliga ögon vilade på honom. — Nej, boken skulle ej få stå kvar i skåpet, där han hade ställt den, han måste genast visa den för mor. Och likaså duken, som han vänt om och lagt böcker på, den måste han vända rätt igen. Han stod just i begrepp att stiga upp och tyst smyga sig in i vardagsrummet, när modern trädde in.

Förskräckt blev han sittande på sängkanten och stirrade på henne, som vore hon ett spöke.

»Vad fattas dig, min gosse, är du sjuk?» frågade modern och böjde sig kärleksfullt ned till sin bleka, darrande gosse.

Då lindade sig två armar om hennes hals, och hela bekännelsen kom fram utan allt förskönande. »Ack, om jag inte hade gjort det!» suckade han. »Nu har jag gjort dig ledsen och varit stygg mot Lisa och — och olydig mot Gud också.»

»Ja, min gosse, och du kan nu inte göra det gjorda ogjort», svarade modern. »Men vi skola bedja frälsaren, att han förlåter våra synder och renar våra hjärtan. Det står i Guds eget ord, att om vi bekänna våra synder, så är han trofast och rättfärdig, så att han förlåter.»

Och de föllo på sina knän och bådo, att Gud ville förlåta John hans synd och lära honom göra det som var rätt — göra Guds vilja.

Så glad Lisa blev, då John följande morgon berättade henne, att allt nu var gott, att han hade fått förlåtelse både av Gud och av sin mamma.

En ovanlig ridtur.

Med teckning.

Alla gossar tycka om att rida, men inte alla få tillfälle därtill, emedan far inte har någon häst. Därför söka gossarne att tillfredsställa sin lust för att rida på många olika sätt. En pall, ett plank eller en grind få vara häst, ja, stundom själva gårdstaket eller andra tak få tjänstgöra såsom springare. Och har en gosse litet fantasi, går detta förträffligt.

Själv minns jag, huru jag och mina lekkamrater ofta sutto till häst på vedbodtaket och redo genom jordens alla länder. Och när vinden var frisk och låg oss emot, så håret fladdrade om öronen, tyckte vi, att det gick med rasande fart alldeles som den vildaste jakt.

Vår gosse å teckningen har också han fått en ridhäst i en tam sköldpadda. Inte går det så fort, men det går ändå, och det är huvudsaken. Många arter av sköldpaddorna bliva så stora, att de förmå med lätthet bära en gosse på sin rygg. Och jätte- eller elefantsköldpaddan förmår till och med bära en man.

Sköldpaddornas ben och fötter äro både kraftigt byggda och mycket starka. I vilda tillståndet skola de stora sköldpaddorna kunna tillryggalägga ända till trekvarts mil i dygnet.

Mången tycker om att hålla tama sköldpaddor, andra kunna svårligen fördraga dem, utan tycka dem vara tröga, slöa och tråkiga.

F. B. G.

En loudag.

Med teckning.

Där gingo tre gossar i hagen
och sjöngo och ropt'e "hurra"!
ty de hade lov hela dagen,
och lov är så roligt att ha.

De gingo bland blommande klöver
och doftande, grön timotej,
och diken de hoppade över,
och gärdsgårdar hindrade ej.

Och solen den log och den lyste,
och jorden stod fager och ung,
och alls ingen fruktan de hyste,
envar var så stolt som en kung.

Och "plåtar" de togo beständigt
av byar och skogar och fält,
och allt var så bra och behändigt
som vore det förut beställt.

Men rätt som de sjöngo och gingo,
de nalkades herrgårdens tjur.
Det infallet gossarne fingo
att "knäppa" det ståtliga djur.

"Men duktigt vi först honom reta,
då blir han så stilig att ta,
och då blir den här ska' ni veta,
den finaste plåten vi ha!"

Och tjuren blir arg, kan man tänka,
ty pojkar han alls inte tål,
och ögonen brinna och blänka,
som vore de glödande kol.

Han kommer med dån och med dunder,
han bölar i fullt raseri,
han är som ett sagans vidunder,
som inte kan hemskare bli.

Då sprungo tre gossar i hagen,
och nödropet skärande ljöd,
och en föll framstupa på magen, —
det kunde ha blivit hans död.

Då tvärstannar plötsligen tjuren,
ty kameran låg för hans fot.
Det var något nytt i naturen,
mot den han nu vände sitt hot.

Och hur många plåtar han knäppte,
förrän den blev slagen i kras,
vet ingen, ty när han den släppte,
där fanns bara smulor av glas.

Men gossarne lärt av den färden, —
och det var ju bra, eller hur? —
ej retas med någon i världen,
isynnerhet ej med en tjur.

Ella.

Eldsalamandern.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

Snart därefter kommo tant Dora och Elsa in för att tvätta händerna och släta till håret, innan de gingo ned i matsalen för att spisa kvällsvard tillsammans med de övriga sommargästerna. Om eldsalamandern blev intet tal mera.

På det viset fick Elsa aldrig höra talas om tant Doras gåva till Jörgen. Han själv aktade sig väl att säga någonting därom; det passade icke för hans planer.

Vid bordet tyckte tant Dora, att Elsa såg litet blek ut, ej heller hade hon samma aptit som vanligt. Hon lät därför barnen gå till sängs i god tid. Det rum, där de hade sina sängar, låg bredvid ett mindre, där hon själv brukade sova.

Ganska tidigt följande morgon, när solen alldeles nymornad tittade in genom fönstret och rätt in i Jörgens ansikte, vaknade denne, gnuggade sig i ögonen och började fundera på den plan han tänkt ut föregående afton.

Försiktigt för att icke göra något buller steg han upp, drog ut byrålådan, tog fram eldsalamandern och vecklade ut honom ur papperet. Därefter smög han sig barfotad fram till Elsas säng. Den lilla flickan låg i djup sömn med röda, heta kinder och det ljusa håret i lockar omkring ansiktet. Hon såg så älsklig ut, där hon låg med sin lilla mun halvöppen. Men Jörgen tänkte icke på huru hon såg ut, han hade andra tankar.

Sakta lade han eldsalamandern på det sovande barnets täcke och smög sig ljudlöst tillbaka till sin säng. Helst hade han velat lägga »brevprässen» på tant Doras säng, så att hon vid uppvaknandet blivit duktigt rädd, han unnade henne detta av hjärtat, men han hade dock för mycken respekt för henne.

Sedan han utfört sitt skälmstycke mot Elsa, somnade han genast igen.

Klockan var omkring sju, det var alltså snart tid att stiga upp, när ett högt rop av förskräckelse från Elsas säng väckte de båda andra sovande. Jörgen for upp och kunde icke strax komma ihåg var han befann sig och vad som var på färde.

I dörren till nästgränsande rum stod tant Dora i sin långa nattdräkt. »Elsa, Elsa, vad är det — vad fattas dig?» frågade hon häftigt förskräckt.

Den lilla flickan fortfor att skrika av alla krafter, sparka med fötterna och slå omkring sig med händerna. Då föll med en stark skräll järnsalamandern ned på golvet.

Tant Dora tog upp den och förstod ögonblickligen sammanhanget. Harmsen ilade hon bort till Jörgens säng och klatschade till ho-

nom duktigt ett par gånger. Sedan försökte hon lugna Elsa, men detta var ej så lätt. Denna gav sig ej tillfreds, förrän hon fått riktigt klart för sig, att föremålet för hennes förskräckelse var av järn och alltså icke kunde göra henne något ont. Tant Dora tog salamandern med sig in i sitt rum, där hon låste in den i sin byrå. Därpå klädde hon först sig själv och gick sedan in till barnen för att hjälpa dem kläda på sig.

Jörgen var nästan färdig, men Elsa gjorde ingen min av att vilja stiga upp, hon som annars brukade vara så kvick att bli i ordning.

»Det fattas dig väl ej något, Elsa?» frågade tant Dora oroligt. Hon märkte då, att Elsa verkligen icke kände sig kry — hon hade ont i öronen, påstod hon. När tant Dora undersökte saken nogare, förstod hon, att barnet hade feber och därför måste ligga stilla, till dess doktorn hunnit tillkallas.

Tant Dora var mycket bekymrad. Hon vågade icke tänka sig möjligheten att Elsa skulle kunna bli allvarsamt sjuk. Huru skulle hon i sådant fall kunna få bud till föräldrarna, då dessa just i de dagarna färdades på ångbåt uppefter Norges kust. Det skulle gå många dagar, innan någon underrättelse kunde nå dem.

Läkaren kom och förklarade, att det var fråga om en häftig inflammation i örat samt förordnade is-omslag.

Jörgen inkvarterades nu i tant Doras rum, medan hon själv tog hans säng för att bättre kunna vaka över och vårda sin lilla systerdotter.

Det var svåra, oroliga dagar, de som nu följde. Tant Dora gick omkring med förgråtna ögon, och även Jörgen var verkligen bedrövad. Så länge han lekte därute med de andra barnen, glömde han för en stund Elsas svåra sjukdom. Men när han sedan gick upp för trappan in i sitt rum och spanade genom dörrspringan in till Elsa, då såg han, huru tant Dora outtröttligt satt vid hennes säng, såg sin lilla systers lockiga huvud halvt betäckt av is-omslagen på örat, och då kom han åter ihåg alltsammans. Hjärtat blev på nytt så tungt, som om järnsalamandern låge där och inte ville vika bort därifrån.

En kväll, när tant Dora kom fram till hans säng för att säga god natt till honom, var hon särskilt bedrövad.

»Jörgen», sade hon sakta, »bed den gode Guden, att vi få behålla Elsa.» Därvid darrade hennes röst och tårarna droppade ner på Jörgens ansikte.

»Tant Dora», frågade gossen nedslagen, »har Elsa verkligen blivit sjuk av salamandern?»

»Vilken salamander? Jag förstår inte, vad du menar.»

»Jo, därför att jag skrämde henne så med den.»

Forts.

Bibelläsning

eller vad står det i nästa söndags text?

Veckan 18—24 april 1910.

M. 18. Luk. 15: 1—10. DET FÖRLORADE FÅRET OCH DEN BORTTAPPADE PENNINGEN.

T. 19. v. 1—2. Jesu kärlek, fariseernas knorr.

O. 20. v. 3—4. En herde tappar bort ett får.

T. 21. v. 5—6. Hans glädje över dess återfinnande.

F. 22. v. 8. En kvinna tappar en penning.

L. 23. v. 9. Hennes glädje över att hon finner den.

S. 24. v. 7, 10. Glädjen i himmelen över en återfunnen syndare.

Söndagsskoltext för den 24 April.

Det förlorade fåret och den borttappade penningen.

Luk. 15: 1—10.

Minnesvers: Hes. 34: 16 a. Det förlorade skall jag uppsöka, det fördrivna skall jag föra tillbaka, det sargade skall jag förbinda, och det svaga skall jag stärka.

UPPSALA 1910. K. W. APPELBERGS BOKTRYCKERI